

Socialnämnden 2021-06-17

Delrapport om framtagande av handlingsplan för hemtjänsten med fokus på teamet kring kunden

Ärende

Socialnämnden (SN 2020/0086) har den 29 september 2020 beslutat att uppdra åt förvaltningen att återkomma med förslag till en handlingsplan för hur hemtjänsten ska organiseras med syftet att stärka samverkan mellan kommun, primärvård och primärvårdsrehabilitering. Socialkontoret redovisar en delrapport i ärendet.

Socialkontorets förslag till beslut

Socialnämnden beslutar att godkänna delrapporten om framtagande av handlingsplan för hemtjänsten enligt tjänsteutlåtande SN 2020/0156 daterat 2021-06-01 samt uppdrar åt socialkontoret att fortsätta arbetet enligt den föreslagna inriktningen enligt nedan samt återkomma med en ekonomisk redovisning.

1. Utredda möjligheterna att skapa ett team runt hemtjänstkunden i syftet att skapa trygghet, öka kontinuiteten, stärka samverkan mellan kommun, primärvård och primärvårdsrehabilitering
2. Samverkanskontakt för ökad samverkan runt hemtjänstkunden
3. Utveckla insatser för att motverka ensamhet bland äldre
4. Ökad kompetensutveckling och framtida innovationer i hemtjänsten

Bakgrund

Socialnämnden beslutade den 29 september att uppdra åt förvaltningen att återkomma med en plan för hur hemtjänsten ska kunna organiseras (SN 2020/0086), bilaga 1.

Innehållet i uppdraget lyder: Grunden för äldreomsorgen i Danderyd är valfrihet. De flesta önskar bo kvar i sin hemvanda miljö och vi ska göra det valet möjligt. Vi ska erbjuda den hjälp och det stöd som detta kräver. Att flytta till vård- och omsorgsboende ska inte vara en förutsättning för omfattande stöd. För att de äldre själva och anhöriga ska känna trygghet med att bo kvar hemma måste hemtjänsten organiseras så att det möjliggörs.

Maria Alm

Socialnämnden vill se en hemtjänst som sätter individen i centrum med de resurser som krävs för god omsorg. Att hemtjänsten fokuserar på omsorg om den enskilde, att både den äldre och anhöriga känner sig trygga, att hemtjänsten arbetar teambaserat genom ett väl utvecklat samarbete med andra aktörer, som t ex rehabilitering och sjukvård samt att hemtjänsten också ska kunna erbjuda visst stöd till personer med demenssjukdom.

Socialkontoret har i sin utredning kommit fram till att hemtjänstuppsdraget behöver ses över tillsammans med aktörerna kring kunden med syftet att kommunen, primärvården och primärvårdsrehabiliteringen ska arbeta mer teambaserat runt kunden. Kompetens att ta hand om svårt sjuka i hemmet ska öka, kund och personal ska känna sig trygga med vem som gör vad och inte behöver åka till akuten i lika stor utsträckning. Här gör socialkontoret bedömningen att de kunder som har många hemtjänsttimmar, har många sjukvårdskontakter men inte har något demenssteam eller ASIH inkopplat är en målgrupp som behöver extra stöd i sina omsorgskontakter och att teamet sluter upp kring dem.

Hemtjänsten behöver utse en fast samverkanskontakt som får uppdraget att delta i samverkan runt kunden och vara behjälplig med alla de kontakter som behövs. Ersättning för samverkanskontakt har utretts.

Ersättning som ger incitament för kvalitet har utretts och olika huvudspår har socialkontoret tittat närmare på. Huvudspåren riktar in sig på ersättning som belönar kvalitet, kontinuitet och samverkan. Syftet med ersättningen ska leda till att kunden i högre grad kan ges omsorg och vård i hemmet, känna ökad trygghet och med målsättningen att kunna bo kvar i hemmet så länge det är möjligt.

Utredningen visade att kommunen behöver stärka kompetensutvecklingen med målet att kunden är omgiven av personal som hanterar kundens behov och informationsöverföring med professionalitet. Kunden ska känna att oavsett vilken personal som kommer hem till dem så har den personalen tagit reda på kundens personliga önsknings för hur deras hjälp och stöd ska genomföras, det lilla som att ta reda på och komma ihåg om det t.ex. ska vara mjölk i kaffet har stor betydelse. Kunden med mycket hemtjänst kan känna frustration och uppgivenhet över att behöva ge enkel information flera gånger per dag till många olika personal, särskilt om man har hjälp i flera år. Detta är något som denna handlingsplan har som mål att minska.

Innovationer inom området välfärdsteknik ska möjliggöra effektivare flöden och frigöra personella resurser som bäst används när kunden behöver det som bäst.

Maria Alm

Socialkontorets utredning

Hemtjänst

I socialtjänstlagen anges att socialnämnden bl.a. genom hemtjänst bör underlätta för den enskilde att bo hemma. Äldre personer ska ges det stöd och den hjälp i hemmet samt annan lättåtkomlig service som de behöver. Socialtjänsten ska också verka för att äldre människor har en aktiv och meningsfull tillvaro i gemenskap med andra. Det innebär att nämnden ska medverka till att bryta isolering och öppna möjligheter för de äldre att ha kontakt med sina anhöriga och andra.

Med hemtjänst avses service och personlig omvårdnad. Service är t.ex. praktisk hjälp med hemmets skötsel som städning och tvätt, hjälp med inköp, ärenden på post och bank, tillredning av måltider samt distribution av färdiglagad mat. Personlig omvårdnad omfattar insatser som behövs för att tillgodose fysiska, psykiska och sociala behov. Det kan t.ex. innebära hjälp med att äta och dricka, klä sig och förflytta sig och sköta personlig hygien.

I detta tjänsteutlåtande exkluderas inte enskilda med behov av hemtjänst under 65 år men äldre som begrepp återkommer beroende på sammanhanget.

Beskrivning av aktiviteter i handlingsplanen

Socialkontorets utredning syftar till att ta fram förslag till en handlingsplan för hur hemtjänsten ska organiseras med syftet att stärka samverkan mellan kommun, primärvård och primärvårdsrehabilitering. Utredningen visade att mycket kan utvecklas och göras för att kunden i hemtjänsten ska uppleva ett starkt sammansvetsat team som arbetar personcentrerat med kundens bästa för ögonen.

1. Team runt hemtjänstkunden i syftet att skapa trygghet, öka kontinuiteten, stärka samverkan mellan kommun, primärvård och primärvårdsrehabilitering

Socialkontorets utredning har tagit fasta på det viktiga samarbetet mellan kommun, primärvård och primärvårdsrehabilitering och det ligger i linje med SKR och statens överenskommelse om en God och nära vård (2021). Ett av överenskommelsens fyra områden är utveckling av den nära vården med fokus på primärvården. Lag (2017:162) om samverkan vid utskrivning från slutna hälso- och sjukvård handlar också om att säkerställa att alla aktörer samverkar kring individen. Gemensamma målsättningar är nära samverkan kring individen för att skapa trygghet, främja kvarboende och minska återinskrivning i akut- och slutenvård. Socialkontorets utredning lyfter fram att kunden i hemtjänsten blir negativt påverkad av att pendla mellan vårdens olika aktörer även om varje aktör i sig lägger ner stor omsorg om individen så innebär transporterandet fram och tillbaka i sig en otrygghet.

Maria Alm

Aktiviteter teamet runt kunden

- Inledande Work-shop på temat "Framtidens team runt den äldre hemtjänstkunden" "Teamet runt den äldre" (FoU anordnar tillsammans med socialkontoret)
- Samverkan mellan utförarna för att ta fram en Danderyds modell
- Utredning av förutsättningarna och framtagande av en modell
- Föreslå modell för beslut i socialnämnden
- Bygga en struktur för samverkansmöten mellan kommun, primärvård och primärvårdsrehabilitering där temat är den äldre hemtjänstkundens trygghet och samordning

2. Samverkanskontakt för ökad samverkan runt hemtjänstkunden

Idag innebär kvarboendeprincipen, att bo hemma hela livet och kunna ha ett omfattande behov av vård- och omsorg stora krav på hemtjänsten och samordningen av kundens alla kontakter.

Anhöriga bär idag en tung uppgift att samordna sina närståendes kontakter och kan efterfråga vård- och omsorgsboende för att bli avlastade. Detta ska inte behövas om hemtjänstens samverkanskontakt kan ta över delar av denna samordning. Satsningar på hemtjänstens kunder innebär också att behovet av vård- och omsorgsboende på sikt skulle kunna minska.

Socialkontorets utredning har funnit att principerna som tas upp i den statliga utredningen Fast omsorgskontakt i hemtjänsten (SOU 2020:70) överensstämmer med Danderyds kommuns behov av utveckling av ett mer samspelt team kring hemtjänstkunden. Statliga utredningen lägger fram ett lagförslag som innebär att äldre personer som har beviljats hemtjänst ska erbjudas en fast omsorgskontakt med titeln undersköterska och om det blir verklighet börjar lagen gälla 1 januari 2022. Även utan lagstiftning så behövs bästa samordning kring kunden.

Aktiviteter samverkanskontakt

- Utredda möjligheten att kunden får en utsedd samverkanskontakt och att hemtjänsten får ersättningstid för detta
- Föreslå regelverk för samverkanskontakt i hemtjänsten för beslut i socialnämnden

3. Utveckla insatser för att motverka ensamhet bland äldre

Socialtjänstlagens (2001:453) femte kapitel om särskilda bestämmelser för olika grupper 4 § står att socialtjänstens omsorg om äldre ska inriktas på att äldre personer får leva ett värdigt liv och känna välbefinnande (värdegrund). Socialnämnden ska verka för att äldre människor får möjlighet att leva och bo självständigt under trygga förhållanden och ha en aktiv och meningsfull tillvaro i gemenskap med andra.

Maria Alm

Flera statsbidrag har utlysts med samma målsättning att motverka ensamhet bland äldre. Danderyds kommun har rekviderat dessa och många goda insatser kopplat till seniorträffar har kunnat genomföras men medlen har gått i lite mindre skala i riktning mot hemtjänstkunderna.

Socialkontorets utredning visar att mer kan göras för att förebygga ensamhet bland äldre genom insatser kopplat till hemtjänsten. Minskad ensamhet främjar den goda hälsan och möjligheten att leva ett självständigt liv.

Aktiviteter förebygga ensamhet

- Se över nivåerna för skälig levnadsnivå, dvs. schablontiderna för social kontakt, promenad samt ledsagning i hemtjänsten
- Utredda om ovanstående insatser kan öka kundens möjlighet till god samvaro och mat
- Utredda den enskildes möjlighet att förfoga över den beviljade tiden samt om något kan utvecklas i regelverket i hemtjänsten i Danderyd
- Föreslå regelverk för ovanstående insatser för beslut i socialnämnden

4. Ökad kompetensutveckling och framtida innovationer i hemtjänsten

Äldreomsorgen med fokus på det personcentrerade är under stark utveckling och kommuner och regering satsar mycket på kompetens och innovationer kring kunden. Kompetensen i hemtjänsten behöver utvecklas vilket är ett omfattande område och äldreomsorgslyftet riktar sig mot detta område men mer kan göras. Innovationer i form av välfärdsteknik är också ett brett och omfattande område som det riktas statliga stimulansmedel till. Socialkontoret har svårt att på kort tid utreda och skapa ökad kvalitet till förmån för hemtjänstkunden framförallt för att nuvarande kvalitetsresurser ska användas för att ombesörja upphandling, kravställa i förfrågningsunderlag, följa upp kvalitet, följa upp avtal, analysera mål och nyckeltal och följden blir att mindre tid går till att genomföra förstudier, projekt, utreda och föreslå kompetensutvecklande insatser och innovationer till socialnämnden.

Syftet är att med ökad kostnad för en strategisk kvalitetsutvecklare kunna öka utvecklingen kring hemtjänstkundens insatser.

Aktivitet kompetensutveckling och innovationer

- Skapa stabilitet i socialkontorets planering och arbete i den framtida utvecklingen i äldreomsorg och hemtjänst, genomföra förstudier och projekt
- Upprätthålla samverkan med utförare i hemtjänst, primärvård och primärvårdsrehabilitering
- Ökad struktur kring stimulansmedel
- Se över digitala välfärdsinsatser kring

Maria Alm

- hemtjänstkunden
- Öka hemtjänstens kompetens att ge personcentrerad omsorg till personer med demenssjukdom och kognitiva nedsättning

Ekonomiska konsekvenser

Beskrivning av kostnaderna som står i handlingsplanen

Socialkontorets utredning har kommit fram till att historiskt kan minskade satsningar och kostnader för hemtjänst har förskjutits i viss del till förmån för vård- och omsorgboenden. Idag finns en tydlig struktur för kvalitetsutveckling av vård- och omsorgboenden med kvalitetsregister som Senior Alert, BPSD, palliativa registret och löpande satsningar för att stärka den äldres nutrition, förebygga fallrisk och införa digitala innovationer. Det har fallit sig naturligt eftersom de allra med sjuka och med mest omfattande behov får plats på vård- och omsorgsboende beviljat.

Socialkontoret bedömer att det bästa utfallet för hemtjänstkunden kan nås genom att investera i en kvalitets- och utvecklingsstrategi för att förstärka förutsättningarna att leda och samordna utvecklingsarbetet i hemtjänst och äldreomsorg i samverkan med parterna i teamet kring den enskilde; utförare av hemtjänst, vård- och omsorg, primärvård, primärvårdsrehab och kommun.

Övriga risker och konsekvenser

Socialkontoret bedömer att utveckla och förbättra hemtjänsten för kunden innebär flera risker men som ovanstående förslag skulle mildra konsekvenserna av.

- 1. Hemtjänstkunden upplever inte att samverkanskontakten eller den ökade samverkan mellan kommun, primärvård och primärvårdsrehabilitering hjälper i sina egna kontakter kring sin omsorg.**

Åtgärd: Uppföljning på individnivå med stöd av biståndshandläggare-kommun, distriktssköterska-primärvård samt fysioterapeut-primärvårdsrehabilitering.

- 2. Aktörerna kring hemtjänstkunden förstår inte innebörden av samverkan**

Åtgärd: Säkerställa att teamet kring hemtjänstkunden träffas regelbundet och att löpande förtydliganden görs från socialkontorets sida.

Maria Alm

3. Aktörerna kring hemtjänstkunden kommunicerar inte med varandra och samverkan kring kunden blir lidande

Åtgärd: Då det är lagstiftat att samverkan ska ske och på vilket sätt så kan i extrema fall en hemtjänstutförare drabbas av vite eftersom det står i avtalade förfrågningsunderlag att lagar och regler ska följas.

Socialkontorets yttrande

Socialkontoret ser positivt på uppdraget och bedömer att ovanstående handlingsplan för hemtjänstkunden med ett komplext nätverk av omsorgskontakter ska leda till kvalitetsförbättringar. Utredningen har ringat in den hemtjänstkund som har det extra behovet av ett starkt team är den som nyligen insjuknat och gått från att behöva relativt lite stöd och hjälp till dagliga upprepade insatser från kommun, primärvård och primärvårdsrehabilitering.

Socialkontoret bedömer att de resurser som behövs för att åstadkomma personcentrerad omsorg för att möjliggöra att kunden kan bo hemma så länge som det går bidrar till minskade kostnader för samhället och kommunen på lång sikt.

Socialkontoret bedömer att även personer med demenssjukdom ska kunna bo längre i hemmet om teamet har den kompetens som behövs.

Britt-Marie Ekström
Socialdirektör

Maria Alm
Avdelningschef

Handlingar i ärendet
Bilaga Handlingsplan hemtjänst

Expedieras:
Hemtjänstutförare
Vårdcentraler
Primärvårdsrehabilitering